

ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ ភាគរឿងប្រេងនិទាន

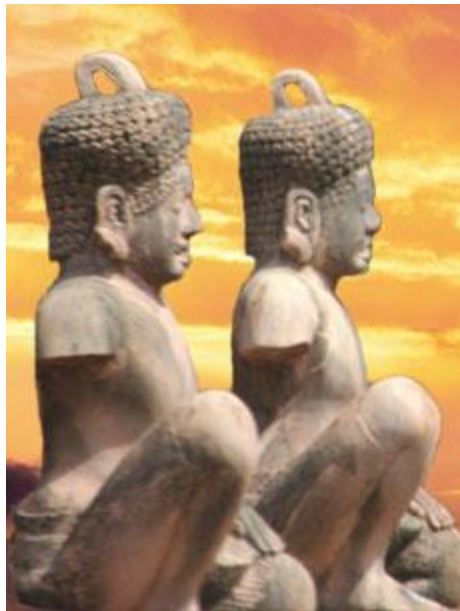
ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ

ភាគរឿងប្រេងនិទាន

រស់ ចន្ទ្រាបុត្រ

បណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ សាកលវិទ្យាល័យ បារីស ទី១០

អតីតសាស្ត្រាចារ្យ ទស្សនវិជ្ជា ភ្នំពេញ

ព្រះរាជវង្សព្រះចៅរាជនាគ

ថ្ងៃសុក្រ ទី២៧.កក្កដា ២០១២.ម៉ោង ២២:១០

ព្រះវិរោរាជ

ក្រោយព្រះចៅរាជ ឬព្រះបាទសម្តេចកុម្មារវរាជ បានចូលទីវង្គត ព្រះវិរោរាជ បុត្រច្បងត្រូវបានឡើងសោយរាជសម្បត្តិបន្តនៅថ្ងៃទី ១៣កើត ខែផល្គុន ឆ្នាំរកា ព.ស ៣៥៣ ត្រូវជាឆ្នាំ ១៩១ មុន គ.ស។ ព្រះអង្គជាព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី៧ បន្ទាប់ពីព្រះចៅរាជ។ កាលនោះព្រះវិរោរាជ បានព្រះជន្ម៣៨វស្សា។ អ្នកម្នាងទេស កូនស្រីរបស់មហាអាមាត្យត្រូវបានព្រះអង្គតែងតាំងជាព្រះអគ្គមហេសី ដោយមានព្រះនាម មន្ទោទេវីសោភាលកូណាមហាក្សត្រី។ ក្នុងឆ្នាំខាល ព.ស ៣៧០ ព្រះនាងប្រសូតបានព្រះរាជបុត្រមួយព្រះអង្គព្រះនាម ព្រះឧទ័យ។ សោយរាជសម្បត្តិបាន៥០ឆ្នាំ ព្រះវិរោរាជ ក៏បានចូលទីវង្គតនៅឆ្នាំខាលក្នុងព្រះជន្ម ៩១វស្សា។

ព្រះឧទ័យ

ថ្ងៃជាពេលាល្អ ត្រូវនិងថ្ងៃពិភពលោក ខែចេត្រ ឆ្នាំថោះ ព.ស ៤០៥ ត្រូវជាឆ្នាំ១៣៧ មុនគ.ស ព្រះឧទ័យ បានទទួលព្រះរាជភិសេក សោយរាជសម្បត្តិប្រទេសខ្មែរក្នុងឋានៈជាព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី៣ បន្តពីបិតា ព្រះវិរោធជា ក្នុងព.ស៤៣៥ ឆ្នាំមមែ ជាមួយនិង អ្នកម្នាងកេសរ ព្រះអង្គបានបុត្រមួយព្រះអង្គព្រះនាមព្រះសុវណ្ណបទុម។ ជាមួយនឹងអ្នកម្នាងទារ ព្រះអង្គបានបុត្រីមួយព្រះអង្គ ទៀត ព្រះនាមសុវណ្ណមាលា។ សោយរាជបាន ៦០ឆ្នាំ ព្រះឧទ័យរាជា ក៏ចូលទីវង្គតទៅ នៅឆ្នាំខាល ក្នុងព្រះជន្ម ៩៧វស្សា។

ព្រះសុវណ្ណបទុម

ថ្ងៃនក្ខត្រិក ត្រូវជាថ្ងៃ ១០កើត ខែបុស្ស ឆ្នាំខាលព.ស ៤៦៦ ត្រូវជាឆ្នាំ៧៨ មុនគ.ស ព្រះសុវណ្ណបទុម ត្រូវអភិសេកឡើង សោយរាជសម្បត្តិបន្តពីបិតាព្រះបាទឧទ័យ។ ព្រះអង្គជាព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទី៤។ កាលនោះ ព្រះបរមរាជវាំងស្ថិតនៅមហា នគរធំដដែល។

ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់នៅក្នុងរាជព្រះអង្គ គឺ វិបត្តិដែលបង្កបង្កើតដោយប្អូនស្រីព្រះអង្គ ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា។ ថ្ងៃមួយ ព្រះអង្គម្ចាស់សុវណ្ណមាលា ដែលទើបតែបានអាយុ១៥ ឆ្នាំ បានសុំព្រះមហាក្សត្រទៅដើរលេងកំសាន្តតាមឆ្នេរសមុទ្រ។ ដំណើរ កំសាន្តតាមទូកបានទៅដល់បឹងណាងស្នោ នៅទីនោះម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា បានអោយអស់ពលសេនាបរិវារឈប់សំរាក បោះជំរំតាំងពន្លឺជ័យ។ គ្រានោះ បុរសម្នាក់ដែលរកស៊ីដាក់ធ្មស់ចាប់ត្រី ដោយបានដឹងថា ប្អូនស្រីស្តេចមកដល់ស្រុកភូមិស្ថាន របស់ខ្លួន បាននាំគ្នាអ្នកស្រុកភូមិ ចូលមកគាល់យកដង្វាយស្វយសារអាករមកថ្វាយតាមទំនៀម។ បុរសនោះជាកូនប្រុស ម្នាក់ ដែលទើបតែបានអាយុ ១៦ឆ្នាំ។

គ្រាន់តែបានយល់ឃើញរូបរាងយ៉ាងស្រស់ស្អាតឆើតឆាយសង្ហារបស់កំលោះនោះភ្លាម ម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា ក៏កើតមាន ចិត្តរំភើបកំរើកំរើបដើមរំជួលញាប់ញ័រក្នុងដួងចិត្តដូងអារម្មណ៍ចាប់ចិត្តប្រតិព័ទ្ធស្នេហា ចង់បានមកធ្វើជាគូគាប់កៀកកើយអិត បង្អង់ការ។ ដើម្បីអោយបានឆាប់ប្រញាប់ទាន់ចិត្ត ព្រះនាងបានស្នើទៅបុរសជាឪពុកថា និងយកកូនប្រុសគាត់ទៅថ្វាយអោយ ធ្វើការបំរើព្រះមហាក្សត្រ។ ដូច្នោះកូនគាត់មុខជាបានបុណ្យសក្តិកិត្តិយសនិងគេជាមិនខានព្រលប់ទោរទន់រាត្រីឈានជើង ចូលមកដល់កាលណា ព្រះនាងក៏ប្រើស្រីស្នំមីនុំមីនាង ទៅកោះហៅអ្នកកំលោះស្រស់ស្អាតនោះមករួមរៀបចំ ដោយមហា សែនសុខជាមួយគ្នាទៅ។

ព្រោះតែសុភមង្គល ព្រោះតែសេចក្តីសុខ ព្រោះតែកាមតំរេក ភ្លើងតណ្ហា ព្រះនាងសុវណ្ណមាលា ភ្លេចអស់ឋានៈខ្លួនជាប្អូនស្តេច ដែនដី។ ព្រះនាងក៏លែងមានចិត្តចង់វិលត្រលប់ទៅព្រះនគរវិញដែរ។ ព្រះនាងក៏បែកគំនិតបោកបញ្ឆោតប្រើអស់នាមីនមុខម ត្រីពលសេនា អោយសាងសង់តំណាក់មួយសំរាប់ព្រះនាង។ អស់រយៈពេលយូរថ្ងៃខែកន្លងមក ដោយយល់ឃើញថា ព្រះនាង មិនអាចបិទបាំងលាក់រឿងស្នេហាអាថ៌កំបាំងនេះតទៅទៀតបាន ព្រះនាងសុវណ្ណមាលាក៏កោះប្រជុំគ្រប់អស់នាមីនមុខមត្រី ដែលបានដង្ហែព្រះនាង ដើម្បីរៀបរាប់អស់បញ្ហាតាមដំណើរដើមទង។

ក្នុងគ្រាជាមួយគ្នានោះដែរ ម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា បានប្រទានងារ ស្តេចប្រទេសរាជ ដល់គូកំណាន់របស់ខ្លួន។ ដោយភ័យ ខ្លាចព្រះសុវណ្ណបទុមជាបងខឹងសំបារ ចាប់ទោសអូសដំណើរលើកទ័ពមកចាប់ចង ព្រះនាងក៏ចាត់អោយគេកេណ្ឌពល ទាហានសេនា រៀបចំធ្វើបន្ទាយចាំការពារយ៉ាងល្អិតល្អន់។ នៅចំពោះមុខព្រឹត្តិការណ៍នេះ នាមីនមុខមត្រីទាំងអស់បានពន្យល់ អង្វរសុំព្រះនាងកុំអោយប្រព្រឹត្តធ្វើ ដូច្នោះ។ តែព្រះនាងនិងគូស្នេហាមិនបានស្តាប់ទៅតាមពាក្យទូន្មាននៃនាំទាំងនោះទេ។

ដោយសារហេតុការណ៍បានវិវត្តទៅដូច្នោះ នាមីនទាំងនោះបាននាំគ្នាតាក់តែងធ្វើចុតហាយផ្ញើទៅថ្វាយព្រះរាជា អធិប្បាយហូរ ហែទៅតាមហេតុការណ៍ ដែលកើតមានជាក់ស្តែង។ គ្រាន់តែបានទទួលជំនឹង ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ខឹងខ្មាស់ខ្មាំងណាស់ ព្រះ អង្គបញ្ជាអោយនាមីន និងមេទ័ពរៀបចំពលសេនា លើកទ័ពចេញទៅចាប់ប្អូនស្រី និង សហាយយកមកកាត់ទោសដាក់ ទណ្ឌកម្មទៅតាមច្បាប់ប្រពៃណី។

ម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា បានលឺសូរជំនឹងដូច្នោះមានការតក់ស្លុតភ័យកត្តមា។ ព្រះនាងបានពិគ្រោះគិតគូរថា គួរណាស់ត្រូវតែ នាំគ្នាទៅសុំទោសមហាក្សត្រជាបងទើបបានសមណ្ណប្រសើរជាង។ គិតដូច្នោះហើយ ព្រះនាងសុវណ្ណមាលា និងសង្សារ ក៏ធ្វើ

ចុកហាយមួយច្បាប់ដោយមានទាំងសួយសារអាករផង ទៅថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ។ ព្រះសុវណ្ណបទុមទន់ចិត្តទន់ថ្លើម នឹកគិត អាណិតអាសូរដល់ប្អូន ក៏ប្រោសប្រណីលើកលែងទោសទៅ។ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្វេងយល់ថា នេះជាកម្មវៀរវេរពីព្រេងនាយ ហើយម្យ៉ាងទៀត អ្នកទាំងពីរជាតួនិងគ្នាពីអតីត ព្រះអង្គបានតែងតាំងស្តេចប្រទេសរាជជាស្តេចក្រាញ់នៅ ស្រុកណាងស្មោ ក្នុងមួយឆ្នាំម្តងស្តេចប្រទេសរាជត្រូវនាំសួយសារអាករមកថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ។

ព្រះបាទសុវណ្ណបទុម សោយរាជសម្បត្តិបាន ៥៨ឆ្នាំ ព្រះអង្គគ្មានព្រះរាជបុត្រសំរាប់សោយរាជសម្បត្តិបន្តពីអង្គទេ។ ព្រះអង្គ បានចូលទិវង្គត នៅឆ្នាំកុរ ក្នុងព្រះជន្ម៨៩វស្សា ដោយជំងឺចាស់ជរា។

ស្តេចប្រទេសរាជ

ក្រោយដែលព្រះសុវណ្ណបទុមចូលទិវង្គត នាម៉ឺនមុខមន្ត្រីទាំងឡាយបាននាំគ្នាទៅសុំយាងស្តេចប្រទេសរាជ ដែលត្រូវជាប្អូនថ្ងៃ អោយឡើងសោយរាជសម្បត្តិនគរកម្ពុជាជាបន្ត។ ពិធីអភិសេកត្រូវបានរៀបចំប្រារព្ធធ្វើឡើងនៅថ្ងៃ១០កើតខែផល្គុន ឆ្នាំកុរ ៣ .ស ៥២៣ ត្រូវជាឆ្នាំ ២១មុន គ.ស។ ព្រះអង្គបានទទួលព្រះនាមព្រះបាទសម្តេចប្រទេសរាជជាធិរាជ។ ព្រះអង្គបានមកគង់នៅ ព្រះរាជធានីមហានគរធំដែល។

ស្តេចប្រទេសរាជ និង ម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា គ្មានបុត្រាបុត្រីសំរាប់បន្តព្រះរាជវង្សានុវង្សឡើយ។ ព្រះអង្គសោយរាជសម្បត្តិ បាន ២១ឆ្នាំ។ ព្រះអង្គបានចូលទិវង្គតនៅឆ្នាំរកក្នុងព្រះជន្ម៩២វស្សា។

ដូច្នោះ បើតាមពង្សាវតារសម្តេចរាំងជួន ព្រះរាជវង្សក្សត្រខ្មែរ ដែលជាប់ឈាមជីវព្រះថោងនាងនាគ ឬ សម្តេចកុម្មារីរាជត្រូវចប់ ដាច់ពូជ នៅក្នុងគ្រាកាលសម័យនេះ។

កំណត់សំគាល់

ក្នុងផ្នែកនេះ យើងអាចកត់សំគាល់បានថា ស្តេចប្រទេសរាជ ដែលជារាស្ត្រសោះ ហើយដែលគ្មានជាប់ឈាមជីវស្តេចអ្វីទាំង អស់ បានឡើងសោយរាជសម្បត្តិនគរកម្ពុជា ដោយសារមហេសីជាកូនស្តេច។ ត្រង់នេះមានន័យថា នៅក្នុងទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណីខ្មែរជំនាន់ដើម បុរសអាចឈោងយកតាមគ្រូលខាងប្រពន្ធ មកប្រើការយកបុណ្យសក្តិ យកអំណាច ឬ រាជបល្ល័ង្ក ឡើងធ្វើជាស្តេចបាន។ ដូច្នោះហើយដោយសារម្ចាស់ក្សត្រីសុវណ្ណមាលា ដែលត្រូវជាកូនរបស់មហាក្សត្រផង ជាប្អូនបង្កើតព្រះ មហាក្សត្រផង ស្តេចប្រទេសរាជដែលជារាស្ត្រ និងជាកូនអ្នកនេសាទត្រីសោះ បានមានសិទ្ធិឡើងគ្រងរាជសម្បត្តិប្រទេសកម្ពុ ជា។ ទំនៀមទំលាប់ឡើងស្នងរាជ្យ ឬក្តាប់អំណាចដោយវិធីរបៀបនេះយើងឃើញមានជាហូរហែតទៅទៀតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្មែរ។